

Stair Torthaí Foghlama

		Snáithe 1			Snáithe 2:
Nádúr na Staire	Smhfhiosacht faoi n-stair a fhoghlaim	1.1 ionbhá stairiúil a chothú trí fhéachaint ar dhaoine, ar shaincheisteanna agus ar eachtraí ar thángthas trasna orthu ina staidéar ar an am atá thart i gcomhthéacs na tréimhse sin sa stair	Stair na hÉireann	Príomhathruithe a aithint	2.1 an chaoi a raibh tionchar ag patrún lonnaithe agus plandála ar fhéiniúlacht oileán na hÉireann, ag tagairt do shampla amháin de phatrún lonnaithe, forbairt cathracha, mar shampla agus plandáil amháin, a aithint
		1.2 machnamh a dhéanamh ar shaincheisteanna móra conspóideacha sa stair ó níos mó ná peirspictíocht amháin agus plé a dhéanamh ar chúisí stairiúla na n-ábhar conspóideach sa domhan nua-aimseartha			2.2 iniúchadh a dhéanamh ar ról agus ar thábhacht bheirt cheannairí a bhí páirteach i dtraidisiún parlaiminteach pholaitíocht na hÉireann
		1.3 suntas a thabhairt ar a stair chultúrtha trí shuíomhanna agus foirgnimh stairiúla a aithint agus plé a dhéanamh ar an bhfáth a ndéantar comóradh ar phearsana, eachtraí agus saincheisteanna stairiúla			2.3 fiosrú a dhéanamh ar an gcaoi a raibh tionchar ag an traidisiún fórsa fisiciúla ar pholaitíocht na hÉireann, agus béim ar leith ar réabhlóid a tharla roimh an bhfichiú haois
		1.4 tuiscint a léiriú ar choincheapa stairiúla ar nós foinsé agus fianaise; foras agus tuairimíocht; claontacht agus oibiachtúlacht; cúis agus iarmhairt; athrú agus leanúnachas; am agus spás			2.4 fiosrú a dhéanamh ar theacht chun cinn agus ar thionchar an náisiúnachais agus an Aontachais in Éirinn, lena n-áirítear príomhreachtraí idir 1911 agus 1923
	Obair le fianaise	1.5 fiosrú a dhéanamh ar phost an staraí, lena n-áirítear an chaoi a n-aimsíonn sé/sí fianaise agus a úsáideann sé/sí fianaise chun breithiúnais stairiúla a dhéanamh a d'fhéadfaí a athrú de réir mar a thiocfadh fianaise nua chun cinn			2.5 cúisí, cúrsa agus iarmhairtí na dTrioblóidí i dTuaisceart Éireann a aithint mar aon leis an tionchar a bhí acu ar chaidreamh Thuaidh-Theas agus Angla-Éireannach
		1.6 tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a plé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlaigh; tuiscint a bheith aige ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fiosrú stairiúil			2.6 tábhacht stairiúil na Críostaíochta ar oileán na hÉireann a phlé, lena n-áirítear an tionchar a bhí aici ar chultúr agus ar shochoi na Luathré Críostaí
		1.7 breithiúnais stairiúla a dhéanamh bunaithe ar fhianaise faoi phearsa, saincheisteanna agus eachtraí san am atá thart, ag léiriú feasachta maidir le tábhacht stairiúil			2.7 iniúchadh a dhéanamh ar chúisí, cúrsa agus iarmhairtí an Ghorta, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus fiosrú a dhéanamh ar thábhacht an Diaspóra Éireannaigh
	'An mórfhictiúr' a fháil	1.8 tuairisc a dhéanamh ar stór fianaise stairiúil cosúil le músaem, leabharlann, ionad oidhreachta, cartlann nó taispeántas digiteach nó cartlann nó taispeántas eile			2.8 cur síos a dhéanamh ar thionchar an chogaidh ar shaol mhuintir na hÉireann, ag tagairt don Chéad Chogadh Domhanda nó don Dara Cogadh Domhanda
		1.9 tuiscint ar thábhacht stair na hÉireann agus na hEorpa agus an domhain mhóir thar ghnéithe éagsúla, lena n-áirítear gnéithe polaitiúla, sóisialta, eacnamaíochta, creidimh, cultúrtha agus eolaíochta a léiriú			2.9 an t-athrú atá tagtha ar thairbhí na mban i sochoi na hÉireann san fhichiú haois a mhíniú
		1.10 tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.			2.10 míniú a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann
		1.11 naisc a tharraingt agus comparáidí a dhéanamh idir daoine, saincheisteanna agus eachtraí in áiteanna éagsúla agus i dtréimhsí staire áirithe			2.11 naisc a dhéanamh idir stair phearsanta, áitiúil nó mhuintire agus pearsana, saincheisteanna agus eachtraí náisiúnta agus/nó idirnáisiúnta
		2.12 an tuairim gurbh deich mbliana thábhachtach ar oileán na hÉireann a bhí sna 1960idí a phlé, ag tagairt do phearsa, saincheisteanna agus eachtraí ábhartha			2.13 anailís a dhéanamh ar theacht chun cinn agus ar fhorbairt nasc na hÉireann leis an Eoraip

		Snáithe 3:
Stair na hEorpa agus An Domhan Mór	Príomhathruithe a aithint	3.1 imscrúdú a dhéanamh ar shaol daoine i saoránacht ársa nó mheánaoiseach dá rogha féin agus míniú a thabhairt ar an gcaoi ar rannchuidigh gníomhartha agus/nó éachtaí na saoránachta sin le stair na hEorpa agus/nó an domhan mór
		3.2 tionchar gabhála agus coilínithe ar dhaoine a mheas ina ndéantar tagairt do thaiscéalaíocht na Portaingéile agus na Spáinne
		3.3 an chúis, an cúrsa agus iarmhairtí réabhlóide amháin roimh an bhfichiú haois san Eoraip agus/nó sa domhan mór a scrúdú
		3.4 plé a dhéanamh ar phríomhchúisí agus ar chúrsa an Chéad Chogaidh Domhanda nó an Dara Cogadh Domhanda agus an tionchar láithreach agus fadtéarmach a bhí ag cogadh ar dhaoine agus ar thíortha
	Dadine, cultúr agus smaointe a fhiosrú	3.5 tábhacht an Chogaidh Fhuair i gcaidreamh idirnáisiúnta san fhichiú haois a aithint
		3.6 fiosrú a dhéanamh ar bheatha agus ar bhás sna meánaoiseanna
		3.7 suntas a thabhairt ar na hathruithe a tharla i réimse na n-ealaíon agus na heolaíochta, agus béim ar leith ar thábhacht na hAthbheochana
		3.8 machnamh a dhéanamh ar thábhacht an reiligiúin, agus béim ar leith ar an Reifirméisean agus gníomhartha leasaitheora amháin
		3.9 saoi i dtír fhaisisteach amháin agus i dtír chumannach amháin san fhichiú haois a scrúdú
		3.10 tábhacht an chinedhiothaithe a fhiosrú, lena n-áirítear cúiseanna, cúrsa agus iarmhairtí an Uileloiscithe
	Smaointeoir eacht stairiúil a chur i bhfeidhm	3.11 a mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú
		3.12 machnamh a dhéanamh ar ról eagraíocht idirnáisiúnta, cosúil leis an Aontas Eorpach nó na Náisiúin Aontaithe, maidir le comhar idirnáisiúnta, ceartas agus cearta daonna a chur chun cinn
		3.13 an tuairim gurbh deich mbliana thábhachtacha san Eoraip agus sa domhan mór a bhí sna 1960idí a phlé, ag tagairt do phearsana, saincheisteanna agus eachtraí ábhartha
		3.14 patrúin athraithe thar thréimhsí ama difriúla i dtéama ar leith a léiriú (cosúil le, m.sh. Coireacht agus Pionós, Bia agus Deoch, Súgradh, Spóirt agus Caitheamh Aimsire, Faisean agus Dreacht nó Sláinte agus Leigheas)

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí JuniorCYCLE for teachers		Stair	Gluais de bhriathra gnímh	Sainaithe - patrúin, fíricí nó sonraí a aithint; freagra a sholáthar ó roinnt féidearthachtaí; foras nó gné shainiúil a aithint agus a lua go hachomair 2.5
Snáithe 1: Nádúr na Staire Snáithe 2: Stair na hÉireann Snáithe 3: Stair na hEorpa agus An Domhan Mór	Anailísigh - staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneas a shainiú, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí 2.13	Cuir síos - rud a insint nó a léiriú i scríobh nó i bhfocail labhartha; rud a thaispeáint nó a léiriú le pictiúr nó léaráid eile 2.8	Measúnaigh (breithiúnas eiticíúil) fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainiú; breithiúnais a dhéanamh faoi smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna 3.2 3.12	Léirigh - líniúcháin nó samplaí a úsáid le cur síos ar rud éigin 3.14
Léirthiscint a bheith ag... do... - luach ruda a aithint agus machnamh a dhéanamh air 1.3 3.7	Forbairt rud a thabhairt go céim dheiridh nó ardcéim; tuilleadh sonraí a thabhairt nó a oibriú amach go mion 1.1 1.7	Scrúdaigh - argóint, coincheap nó mír a mheas ar bhealach a nochtann a thoirmeach, a idirghaol nó a cheapadh 2.4 2.10 3.3 3.9 3.11	iniúch - anailís, breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí nó faisnéis a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua 1.5 1.8 2.2 2.7 3.1	
Meas (cuimhnigh ar...) - Machnamh a dhéanamh ar thábhacht ruda 1.2 2.6 3.8	Taispeáin - rud a chruthú nó a dhéanamh soiléir trí réasúnaíocht nó le fianaise, rud a léiriú le samplaí nó le cur i bhfeidhm praiticiúil 1.4 1.9 1.10	Míniú - míniú a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna 2.9	Naisc a dhéanamh - naisc nó cosúlachtaí idir daoine, saincheisteanna, téamaí agus eachtraí a aithint 1.11 2.11	
Déan díospóireacht - Argóint a dhéanamh le dearcadh nó tuairim, seasamh a threisiú le fianaise 1.6 2.12 3.13	Pléigh - athbhreithniú tomhaiste cothrom a thabhairt a chuimsíonn réimse argóintí, tosca, nó hipitéisí: ba chóir tuairimí nó conclúidí a chur i láthair go soiléir agus tacú leo le fianaise chuí 3.4	Fiosraigh - dlúthbhreathnú a dhéanamh go córasach ar rud éigin; mionscrúdú nó fiosrú a dhéanamh 2.3 3.6 3.10	Aithin - fíricí, sainréitithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainiú 2.1 3.5	